

Aktivno korištenje slobodnog vremena učenika osnovnih škola kroz izvannastavne aktivnosti

Oplanić, Sanja

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Istrian University of applied sciences / Istarsko veleučilište - Università Istriana di scienze applicate**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:212:524610>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-25**



Repository / Repozitorij:

[Digital repository of Istrian University of applied sciences](#)



image not found or type unknown

ISTARSKO VELEUČILIŠTE
UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE APPLICATE

Sanja Oplanić

**AKTIVNO KORIŠTENJE SLOBODNOG VREMENA
UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA KROZ
IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI**

Specijalistički završni rad

Pula-Pola, 2020.

ISTARSKO VELEUČILIŠTE
UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE APPLICATE

Sanja Oplanić

**AKTIVNO KORIŠTENJE SLOBODNOG VREMENA UČENIKA
OSNOVNIH ŠKOLA KROZ IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI**

Specijalistički završni rad

JMBAG: 02330082382, izvanredni student

Studijski smjer: Specijalistički diplomski stručni studij Kreativni
menadžment u procesima

Predmet: Osnove metodologije znanstveno istraživačkog rada

Mentor: doc.dr.sc. Dijana Drandić

Pula-Pola, rujan 2020.

SADRŽAJ:

SAŽETAK

SUMMARY

1. UVOD	1
2. SLOBODNO VRIJEME UČENIKA ZA IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI	2
2.1. ŠTO JE SLOBODNO VRIJEME?	2
2.2. POLOŽAJ ŠKOLE U ODNOSU NA SLOBODNO VRIJEME	4
3. IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI PREMA ZAKONU O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI	6
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	12
4.1. CILJ ISTRAŽIVANJA	12
4.2. HIPOTEZE	12
4.3. UZORAK ISTRAŽIVANJA	13
4.4. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA	13
4.5. ANALIZA PROVEDBE IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI U ŠKOLAMA ISTARSKJE ŽUPANIJE	14
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	32
5.1. AKTIVNOSTI KOJE SE PROVODE U ŠKOLAMA.....	32
5.2. ANALIZA BROJA UČENIKA U ODNOSU NA PONUĐENU AKTIVNOST ..	34
5.3. RASPRAVA HIPOTEZA RADA I ZAKLJUČCI	36
6. ZAKLJUČAK.....	38
7. LITERATURA.....	40
POPIS SLIKA.....	42
POPIS TABLICA.....	43
POPIS GRAFIKONA.....	44

SAŽETAK

Ovaj je rad o aktivnom korištenju slobodnog vremena učenika osnovnih škola Istarske županije kroz izvannastavne aktivnosti. Izvannastavne aktivnosti su aktivnosti koje mogu biti dodatni poticaj kod aktiviranja djeteta da kvalitetno provodi svoje slobodno vrijeme. One prije svega pomažu djeci zadovoljiti potrebe i interese te pomažu u razvijanju sposobnosti, vještina i znanja, te obogaćuju djetetov emocionalni i društveni život i djeca se lakše osamostaljuju. Tu je uloga škole da u organizacijskom i pedagoškom rješenju da mogućnost sudjelovanja svim učenicima jer se to u konačnici odražava na njihovu opću kulturu, ali i kulturu korištenja slobodnog vremena. Potrebno je koliko je god moguće u odgojno obrazovnoj ustanovi poštivati dječje želje i interese jer djeca najviše napreduju kada su njihove potrebe zadovoljene. Djeca vole i rado bez straha sudjeluju u izvannastavnim aktivnostima jer nema formativnog vrednovanja. U ovom je radu istražena zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u Istarskoj županiji, tako da je prema teritorijalnoj zastupljenosti analizirano četiri škole kojima je osnivač grad u kojoj se škola i nalazi, te četiri škole kojima je osnivač Istarska županija. Uzeta je u obzir i veličina škole prema broju učenika. Međutim iako je izvannastavna aktivnost planirana školskim kurikulum, ne može se ne oteti dojmu da se izvannastavne aktivnosti koje se provode u školi isključivi izbor učitelja razredne nastave koje ih uvode prema svojim sklonostima, a ne stvarnoj potrebi učenika.

Ključne riječi: *aktivnost, slobodno vrijeme, izvannastavne aktivnosti, aktivnosti u školama Istarske županije.*

SUMMARY

This paper will discuss the active use of students' free time through extracurricular activities in primary schools in the Istrian County. Extracurricular activities are activities which can be an additional incentive in motivating children to spend their free time well. They help children meet their needs and interests and help them develop abilities, skills and knowledge, as well as enrich the child's emotional and social life, making them become more independent. Schools have the important role of providing organizational and pedagogical solutions as well as giving equal opportunities to all students to participate. Ultimately, this reflects on their general culture and on using and spending their free time in a good way. It is necessary to respect children's wishes and interests as much as possible because children make the most progress when their needs are met. Children participate gladly in extracurricular activities without fear because no formative evaluation is carried out.

This paper will also examine extracurricular activities in the Istrian County according to the territorial representation. Four schools founded by the city in which they are located were analyzed, as well as four schools founded by the Istrian County itself. The size of schools according to the number of students were also taken into account. However, even though extracurricular activities are planned by the school Curriculum, one cannot help but get the impression that the activities offered at school are the exclusive choice of primary school teachers who offer them according to their own affinity and preferences, and not according to the actual needs of the students.

Keywords: *activity, free time, extracurricular activities, activities in schools throughout the Istrian County.*

1. UVOD

U današnje vrijeme urbanog i ubrzanog ritma života ali i sve veće želje za napretkom, kao i činjenica da je ritam života sve sličniji zapadnoj kulturi življenja, a jedno od neizostavnih dijelova je dulje radno vrijeme roditelja, koje rezultira potrebom za sve duljim boravkom djece u školama. Redovna nastava je najvažniji i središnji dio odgojno-obrazovnog procesa. Činjenica je da roditelji zbog prirode svoga posla, sve češće djecu upisuju i u produženi boravak, očekujući da djeca i nakon redovne nastave kvalitetno i organizirano provode svoje slobodno vrijeme. Škola u sklopu školskog kurikulumu djeci/učenicima osigurava provođenje različitih aktivnosti prilagođenih uzrastu učenika, školskom prostoru i nastavnom kadru. Takve izvannastavne aktivnosti u sklopu škole, osiguravaju učenicima prilagođen i strukturirani prostor slobodnog vremena i predstavljaju vrijednosti produženog djelovanja odgojno-obrazovnog procesa na učenike i kada nisu na redovnoj nastavi. Isto tako, izvanškolske aktivnosti koje se organizirano provode kroz različite oblike okupljanja učenika izvan škole u društvima, klubovima i drugim institucijama važne su za djetetov razvoj. Zajedničko je izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima da njihovo provođenje učenicima omogućava zadovoljavanje različitih potreba i interesa, razvoj umijeća i sposobnosti, nadograđuje znanja i vještine, pobuđivanje znatiželju, ali i često identificira darovitost i podrška je darovitim učenicima te učenicima koji pokazuju interes za pojedina područja.

Pedagozi, psiholozi, edukacijski rehabilitatori, socijalni radnici, kao struka, preporučuju da se svako dijete bavi barem jednom dodatnom aktivnošću izvan školskih klupa. Sve je to „organizirano“ provođenje slobodnog vremena koje djeca pohađaju prema svojim sposobnostima, želji njih samih ali i roditelja. Tu je još i društvo, prijatelji koji zbog druženja upisuju iste aktivnosti, razvijajući i svoje socijalne vještine neophodne za potpuni razvoj djeteta.

2. SLOBODNO VRIJEME UČENIKA ZA IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Nakon redovne nastave svakom je djetetu potrebno i slobodno vrijeme, ali i to slobodno vrijeme mora biti „aktivno“ osmišljeno. Ako nije, javlja se dosada, nezainteresiranost, nepodopštine ali i djeca „bez nadzora“.

2.1. ŠTO JE SLOBODNO VRIJEME?

Slobodno vrijeme široka je i promjenjiva kategorija i njegovih definicija ima mnogo (Pavlič, 2001). Slobodno vrijeme jest skup aktivnosti kojima se pojedinac svojevorno bavi te se tako odmara ili zabavlja, povećava razinu svoje informiranosti, razvija svoje sposobnosti, a sve to u vrijeme u kojima nema ostalih poslovnih, obiteljskih ili društvenih obaveza (Dumazedier, 1974). Slobodno vrijeme definira se kao vrijeme u kojem pojedinac ne radi niti se školuje, već se odmara i zabavlja, pri čemu sam bira aktivnosti koje ga vesele, opuštaju i ispunjavaju (Kuhar, 2007). Prema Potkonjak i Šimleša (1989) u pedagoškom rječniku pojam „slobodno vrijeme“ opisuje se kao vrijeme u kojem je pojedinac potpuno slobodan, to vrijeme može ispunjavati i oblikovati prema vlastitim željama. Slobodno vrijeme predstavlja sastavni dio čovjekove aktivnosti, te vrijeme izvan profesionalnih, obiteljskih i društvenih obaveza, u kojoj pojedinac po svojoj volji odabire oblike i sadržaje odmora, razonode i stvaralaštva.

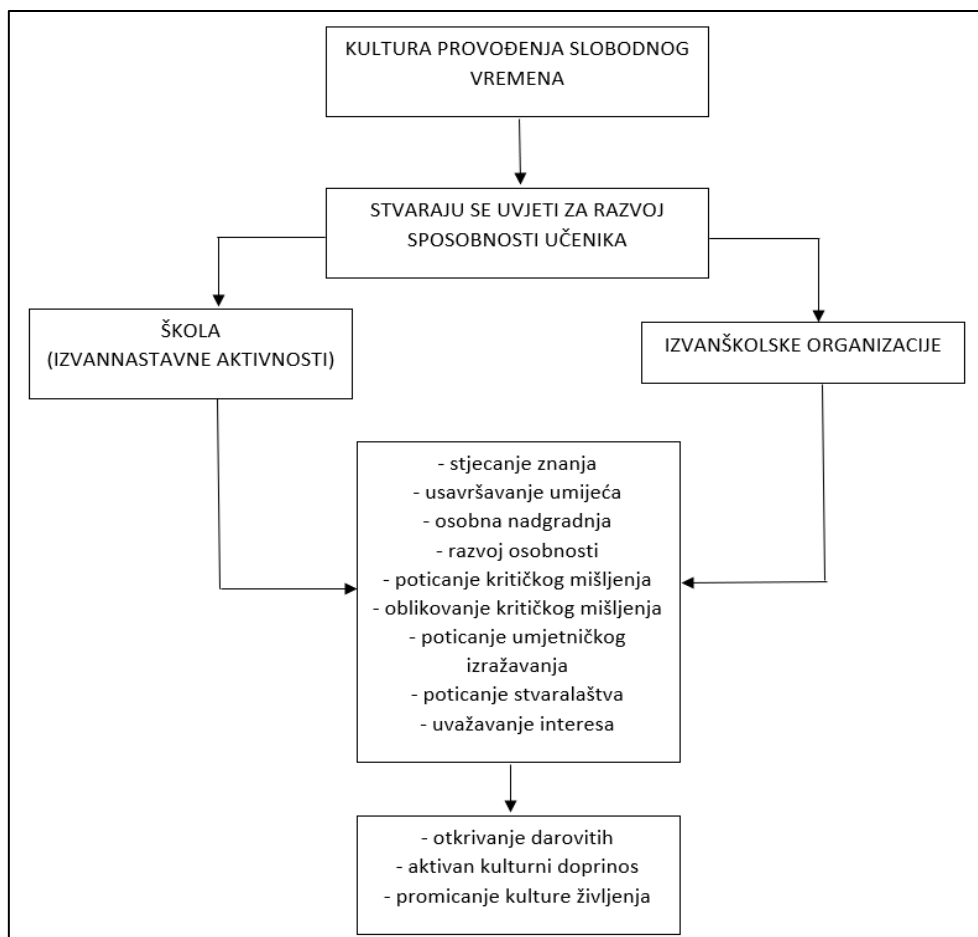
Slobodno je vrijeme ono vrijeme koje djetetu preostane poslije ispunjavanja svih školskih i drugih obaveza. Mlađoj djeci treba omogućiti da veći dio slobodnoga vremena provedu u igri, šetnji i sličnim aktivnostima na čistom zraku, suncu i vodi. Djeci koja imaju volje i smisla preporučuje se bavljenje odabranim sportovima, a ostalima, koji nemaju sportskih ambicija, preporučuje se bavljenje rekreacijskim aktivnostima u kojima im se pružaju mogućnosti za bavljenje zdravim i korisnim sadržajima koji su dostupni svima. Međutim, djeci i mladima savjetuje se da dio slobodnoga vremena barem povremeno iskoriste za bavljenje korisnim i zanimljivim aktivnostima iz područja

glazbenih, scenskih, likovnih i drugih aktivnosti te hobijima. Slobodno vrijeme ostvaruje se aktivnom komunikacijom kao temeljnom odrednicom.

Ali ako slobodno vrijeme moramo provesti u školi onda ono mora biti kvalitetno osmišljeno i provedeno prema točno određenim pravilima koje propisuje Školski kurikulum u obliku izvannastavnih aktivnosti.

Činjenica je da kreativne sposobnosti posjeduju gotovo svi učenici, različito razvijene i zastupljene. Upravo su izvannastavne aktivnosti kroz zainteresiranost učenika idealno mjesto za provođenje slobodnog vremena koji otkriva *najjaču* učenikovu sposobnost. (Ivančić i Sabo, 2012).

Kada se govori o kulturi provođenja slobodnog vremena, nedvojbeno se misli na odgoj i poučavanje djece, odnosno učenika novim znanjima i vještinama. Potiče se njegova misaona aktivnost, kritičko mišljenje, umjetničko izražavanje i stvaralaštvo, unapređenje znanja, razvijanju vještina i oblikuje kritički odnos prema pojavama i svijetu koji ga okružuje. Tijekom slobodnog vremena može se reći da su stvaraju svi uvjeti za razvoj sposobnosti i vještina u djece. Sama kultura provođenja slobodnog vremena označava vrijeme za osobnu nadogradnju kod djece.



Slika 1. Kultura provođenja slobodnog vremena prema Pejić-Papak, Vidulin, (2016).

2.2. POLOŽAJ ŠKOLE U ODNOSU NA SLOBODNO VRIJEME

Uloga škole u odnosu na slobodno vrijeme učenika, posebno u procesu razvoja kulture provođenja slobodnoga vremena, postaje sve značajnija. Škola je danas u znatnoj mjeri preopterećena sadržajima, zadacima, provjeravanjem i ocjenjivanjem, pa postaje upitno mogu li učenici udovoljiti svim njezinim zahtjevima i različitim školskim obvezama, uz prirodno zadovoljavanje potreba za igrom, odmorom i razonodom. Škola je i socijalna zajednica, mjesto učenja, ali i susreta učenika.

Kod aktivnosti slobodnoga vremena najvažnije je njihovo pozitivno usmjerenje, a ono se može postići upravo pedagoški osmišljenim aktivnostima koje društveno i kulturno vrijednim sadržajima osiguravaju zadovoljavanje individualnih potreba mladih. Izvannastavne aktivnosti važne su za pravilno iskorištavanje učenikova slobodnoga

vremena radi zadovoljavanja učeničkih potreba i interesa te sveukupnoga poboljšanja kvalitete života. Izvannastavnim aktivnostima učenici mogu aktivirati svoje stvaralačke snage za čije zadovoljavanje i izražavanje nisu imali prilike u ostalim vidovima života. One su integrirani dio odgojno-obrazovne strukture osnovne škole. One osiguravaju učenicima stručno-pedagoški pristup te pružaju mogućnost organiziranja kvalitetnoga provođenja slobodnoga vremena, a ujedno i podučavaju kako bi se trebale stvarati poželjne radne navike te voditi briga o vlastitom zdravlju i radnoj sposobnosti. Smisao i rad izvannastavni aktivnosti nije samo u pružanju mogućnosti darovitima, već u poticajima omogućavanja i stvaranja uvjeta da se što više učenika uključi u različite organizacijske oblike u kojima će pronaći smisao i zadovoljstvo te shvatiti vlastite potrebe.

Dosadašnja istraživanja pokazuju da je „slobodno vrijeme ono područje svakodnevnog života u kojem se mladi najranije osamostaljuju i u kojoj je njihova autonomija najveća“ (Ilišin i sur., 2001). Aktivnosti slobodnoga vremena one su aktivnosti koje pojedinac prihvaća prema slobodnoj volji i interesu, a koje uključuju i sve obveze i sve posljedice koje iz njih proizlaze. Stoga, izvannastavne aktivnosti trebaju kvalitetno ispuniti učenikovo slobodno vrijeme i biti izabrane od strane samoga učenika aktivnosti. Sadržaji izvannastavnih aktivnosti trebaju biti prilagođeni tako da se njihovim ostvarivanjem može doći do toga cilja. Uključujući se u izvannastavne aktivnosti, učenici odlučuju jedan dio svojega slobodnog vremena provesti u školi, što škola treba prepoznati kao mogućnost dodatnoga odgojnog djelovanja.

3. IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI PREMA ZAKONU O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

Škola je javna ustanova koja obavlja djelatnost odgoja i obrazovanja djece i mladih. Osnovno obrazovanje učenika u Republici Hrvatskoj započinje upisom u prvi razred osnovne škole. Ono je obvezno za svu djecu, a u pravilu traje od šeste do petnaeste godine djetetova života. Osnovna škola traje osam godina i izvodi redovite i posebne programe. Osnovnim obrazovanjem učenik stječe znanje i sposobnosti za nastavak obrazovanja u srednjoškolskim ustanovama koje nažalost još uvijek nisu obvezne u zemlji. Redovna nastava predstavlja najvažniji dio, okosnicu odgojno obrazovnog rada u školi. Uz redovnu nastavu u osnovnoj školi realiziraju se i drugi oblici odgojno obrazovnog rada: izborna nastava, dodatna nastava, dopunska nastava te izvannastavne aktivnosti.

Zakonsku osnovu za održavanje izvannastavnih aktivnosti predstavljaju Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi iz 2014. godine. Tako se u članku 28. Zakona, ističe se da škola radi na temelju školskog kurikulumu i godišnjeg plana i programa rada, citiram: „Školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni plan i program škole s izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima“. U Članku 35. istog Zakona stoji: „Radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika školska ustanova organizira posebne izvannastavne aktivnosti. Izvannastavne aktivnosti se planiraju školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom rada neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi. Izvannastavne aktivnosti nisu obvezan dio učenikova opterećenja, ali se mogu priznati učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.“ U ovim dokumentima ističe se veliki značaj izvannastavnih aktivnosti.

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (2008) definira izvannastavnu aktivnost kao „oblik aktivnosti koji škola planira, programira, organizira i realizira, a u koju se učenik samostalno, neobvezno i dobrovoljno uključuje“.

„Izvanastavne aktivnosti učenika poseban su i specifičan odgojno - obrazovni rad s učenicima koji se organizira izvan nastave na načelima slobodnog izbora i učeničke samouprave“ (Koraj, 1999, 527). Prema Cindrić (1992) izvanastavne aktivnosti su „različiti organizacijski oblici okupljanja učenika u slobodno izvanastavno vrijeme u školi, koje imaju pretežito kulturno-umjetničko športsko, tehničko rekreacijsko i znanstveno (obrazovno) obilježje. Njima učenici zadovoljavaju svoje stvaralačke i rekreativne potrebe, a posebice stječu kulturu slobodnog vremena“.

No, za razliku od obvezne redovne nastave, ali i izborne nastave koja sve prije i sa sve više predmeta ulazi u nastavni proces, izvanastavne aktivnosti pružaju mogućnost uvažavanja učeničkih interesa, afiniteta i potreba, slobodu djelovanja, te stvaraju uvjete individualnom razvoju učenika. Prema tomu, izvanastavne aktivnosti valja temeljiti na slobodi izbora, dobrovoljnosti uključivanja, te zadovoljstvu bavljenja određenom aktivnošću koja osigurava stjecanje znanja i razvoj osobnosti, poticanje i oblikovanje kritičkog mišljenja, ali i otkrivanje darovitosti (Martinčević, 2010).

U različitoj se literaturi izvanastavne aktivnosti klasificiraju na različite načine. Kao organizacijske oblike u kojima se odvija rad izvanastavnih aktivnosti navodi se: društvo, udruženje, zajednicu, družinu, klub, sekciju, ogranak, zbor, grupu, skupinu, aktiv, organizaciju, podmladak, zadrugu, naglašavajući kako i u tom segmentu vlada terminologijska „zbrka“ i neujednačenost.

Raznolikost sadržaja i područja rada izvanastavnih aktivnosti vidljiva je u Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006). Kao područja ostvarenja izvanastavnih aktivnosti navedena su:

- jezično-umjetničko,
- prirodoslovno-matematičko,
- športsko-zdravstveno rekreacijsko,
- njegovanje nacionalne i kulturne baštine,
- očuvanje prirode i okoliša i promicanje zdravog načina života,
- društveno - humanistički projekti,
- učeničko zadugarstvo
- tehničko stvaralaštvo.

Svaka je škola obavezna organizirati izvannastavne aktivnosti uvažavajući interese i potrebe učenika. Ali i samim time što i učitelju/voditelju koji vodi izvannastavnu aktivnost taj sat ulazi u godišnju normu zaduženja i to 1 sat tjedno, što je na godišnjoj razini dok traje nastavna godina 35 sati. Na taj se način većim brojem ponuđenih aktivnosti povećava i sama mogućnost odabira i veće zadovoljstvo ponuđenim sadržajima. Ujedno se izbjegava monotonija i dugogodišnje ponavljanje istih sadržaja. Razni su razlozi javljanja različitih vrsta izvannastavnih aktivnosti u školama kao i njihova nestanka. Ponajprije to ovisi o broju razrednih odjeljenja za koje Ured daje dozvolu. Tu je i formiranje novih razrednih odjela i potreba za novim djelatnicima gdje su tu učitelji koji odabiru vođenje određene izvannastavne aktivnosti prema njihovim sklonostima. Za razliku od redovne nastave programi izvannastavnih aktivnosti nisu strogo strukturirane pa omogućavaju učenicima da u rad unose nove teme i sadržaje.

Izvannastavne aktivnosti zasigurno obogaćuju život samog učenika, ali i školu u kojoj djeluju te doprinose njenoj prepoznatljivosti, na lokalnoj i razini šire društvene zajednice. Velik broj djece pogotovo razredne nastave svoje slobodno vrijeme provodi u raznim izvanškolskim aktivnostima. Za kvalitetan rad u izvannastavnim aktivnostima važno je spoznati koja su načela njihove uspješne organizacije. Kako ističe Rosić (2005,205), „načela su temeljni kriterij teorijskog promatranja ili praktične djelatnosti. Oni su temeljni zahtjevi, polazna osnova, izvor, osnovno pravilo ponašanja i djelovanja, međuljudski odnos prema kojem se organizira i ostvaruje odgojni proces“. I voditelj i učenik trebaju sudjelovati u podizanju kvalitete rada uz uloženi trud, strpljenje i volju kako bi došlo do napretka. Za uspješnu i rad u izvannastavnim aktivnostima potrebno je poštovati načela koja su rezultat proučavanja, primjene, prakse, generacijskog iskustva, interdisciplinarnog pristupa i konkretnih potreba pri realizaciji određene izvannastavne aktivnosti kako navode u svojoj knjizi Pejić-Papak i Vidulin (2016).

Tablica 1. Načela rada u izvannastavnim aktivnostima

NAČELO	OPIS
dobrovoljnost	Svaki učenik samostalno i dobrovoljno odabire želi li polaziti određenu aktivnost
sloboda izbora	Učenik odabire koju će aktivnost polaziti; ovim načelom omogućuje se izbor aktivnosti uz informiranje, usmjeravanje, poticanje prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika; primjena načela slobodnog izbora aktivnosti pretpostavka je da će sudionici u njima aktivno ostvarivati program rada i iskazivati trajnije zanimanje, veću angažiranost i kreativnost
zadovoljavanje individualnih potreba	Učenik odabire aktivnost u skladu s interesima te tako zadovoljava svoje potrebe u smislu druženja, zabave, učenja i razvoja: načelo upozorava na potrebu korištenja i primjene različitih metoda i oblika rada skupnim, timskim radom koji je ujedno i poticaj za razvoj partnerskih komunikacijskih odnosa unutar programa aktivnosti; utemeljen je na slobodnom izboru i suglasju sa željama, sklonostima, interesima, zanimanjima, sposobnostima, mogućnostima i potrebama svakog uključenog učenika
(samo)aktivnost učenika	Ovim načelom potiče se aktivnost učenika i njihov doprinos cjelokupnom nastavnom procesu te tendencija da u interakciji s drugim učenicima ostvare konačan cilj i zadatke; omogućava im se aktivno i samostalno učenje te praktično djelovanje
raznoversnost aktivnosti	Nude se različite aktivnosti iz sportskog, kulturno-umjetničkog područja, znanstvenog, tehničkog, ekološkog i sličnog; načelo je utemeljeno na korištenju različitih mogućnosti slobodnog vremena organizacijom raznovrsnih aktivnosti u područjima ljudske djelatnosti (sport, kulture, umjetnost, znanost)
	Pristup treba biti otvoren, fleksibilan, metode suvremene, inovativne, kreativne, svaka etapa pomno isplanirana, cilj i zadaci jasni i logični, struktura sata jednostavna i efikasna, s uvijek vidljivim napretkom prema konačnom cilju, nastavni

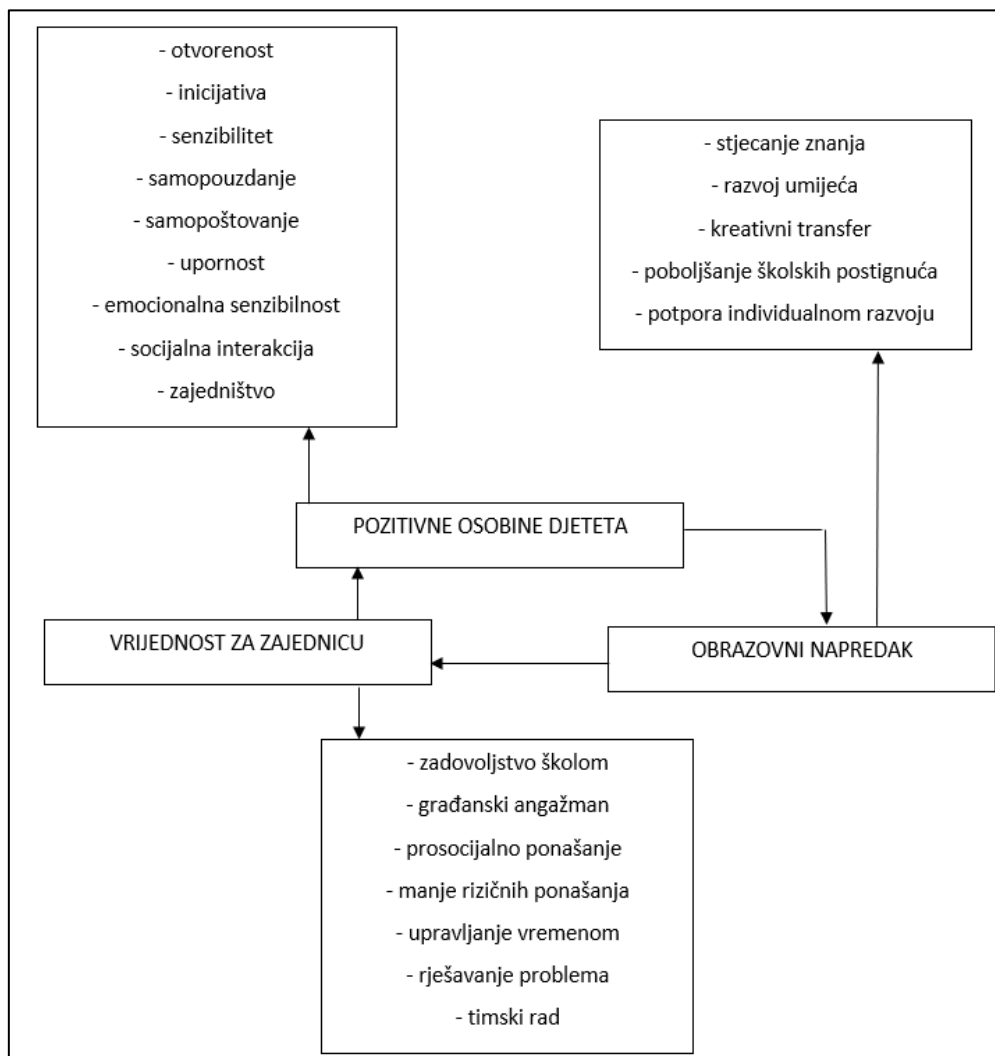
organizacija rada	oblici raznovrsni: od individualnog rada, rada u paru i u skupinama; prilagođavaju se nastavni oblici, metode i sredstva potrebama skupine učenika, planira se i priprema za zadovoljavanje učeničkih interesa, uz uvažavanje njihovih predznanja i iskustva; načelo podrazumijeva stvaranje i osiguranje učinkovitih mogućnosti za ostvarenje aktivnosti i pretpostavka je nesmetanog i sustavnog rada; organizacija podrazumijeva planiranje, programiranje, realizaciju i vrednovanje programa rada; načelo organiziranosti osigurava uspješno, nenametljivo i nesmetano izvršavanje pojedinih aktivnosti u programu korištenja slobodnog vremena uz poticanje samoaktivnosti učenika
sustavnost i smislenost	Načelom se potiče sustavno i smisleno prenošenje znanja te učenje vrijednih sadržaja u pozitivnom pedagoškom ozračju s odgovarajućom svrhom, ciljem i zadaćama
primjerenost sadržaja dobi i mogućnostima učenika	Pozornost se obraća sadržajima koji trebaju biti u skladu s dobi učenika, njihovim mogućnostima i sposobnostima; načelo se zasniva na poznavanju razvoja učenika (intelektualna i moralna zrelost, razina socijalno – etičkog razvoja, razina radnih navika i dr.), pravilnom izboru metoda i sredstava rada, poštovanju razlika među učenicima i u skladu s time učinkovitim postavljanju zadaća u izvršavanju aktivnosti
amaterizam	Temelji se na osobnom zadovoljstvu, radosti sudjelovanja i postignutim rezultatima kod svakog učenika
suradnja	Učenike treba poticati na suradnju s drugim učenicima, ali i s učiteljem; razredno se ozračje temelji na međusobnom poštovanju, iskrenosti, razumijevanju i solidarnosti; vrijeme koje je na raspolaganju djelotvorno se iskorištava; suradnja promatrana kao umijeće, proces organiziranja i zajedničkog djelovanja

Prema Pejić-Papak, Vidulin (2016)

Može se slobodno reći da aktivno organizirano slobodno vrijeme u obliku izvannastavnih aktivnosti djeteta ima višestruke koristi ponajprije za dijete, ali i za školu

i zajednicu. Dobrobit djeteta ogleda se u pozitivnim iskustvima koje dijete dobiva sudjelovanjem u izvannastavnim aktivnostima, poboljšanju školskih postignuća, zalaganju, interakciji s vršnjacima, ali i intelektualnom, emocionalnim i socijalnom razvoju. Tako učenici stječu znanja, razvijaju svoja umijeća, postaju kreativni, inovativni i otvoreni. Ujedno uče kako savladati poteškoće, riješiti probleme, upravljati vremenom, odnositi se prema drugima ali i družiti se. Naposljetku može se reći da su prednosti sudjelovanja u organiziranim izvannastavnim aktivnostima pozitivne i dugotrajne što proizlazi iz dugogodišnje prakse. Izvannastavne aktivnosti, posebno u nižim razredima osnovne škole, za sva kod učenika iznimno važne za poticanje i razvoj kreativnosti i osobnih potencijala.

Slika 1. Pedagoški ishodi izvannastavnih aktivnosti



Prema Pejić-Papak, Vidulin (2016)

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

4.1. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj je istraživanja dobiti uvid u sudjelovanje učenika razredne nastave u izvannastavnim aktivnostima; te utvrditi postoji li razlika u uključenosti ispitanika u izvannastavne aktivnosti s obzirom na urbanost prebivališta odnosno između manjih i većih središta, prvenstveno škola u odnosu na broj učenika. Izvannastavne se aktivnosti provode u razrednoj nastavi kao organizirani oblik aktivnog korištenja slobodnog vremena, ali to su aktivnosti prema kojemu pojedini učitelj ima sklonost, temeljem njegovih znanja i vještina i kao takve ponuđene su učenicima na početku školske godine.

4.2. HIPOTEZE

U istraživanju se pošlo od sljedećih pretpostavki:

H0: Učenici sudjeluju u izvannastavnim aktivnostima ali im je izbor nedovoljan i jednoličan, jer su one predložene isključivo prema sklonostima pojedinih učitelja koji su i ujedno voditelji tih aktivnosti.

H1: Učenicima je ponuđen dovoljan broj izvannastavnih aktivnosti, koje su raspoređene prema različitim područjima i tako aktivno provode svoje slobodno vrijeme u školi.

H2: Učenici iz manjih mjesta imaju manji broj izbora izvannastavnih aktivnosti koje provodi škola, za razliku od učenika u gradskim sredinama koja imaju s obzirom na broj učenika, velik izbor izvannastavnih aktivnosti.

4.3. UZORAK ISTRAŽIVANJA

Uzorak za istraživanje su činilo osam osnovnih škola na području Istarske županije, kojima je osnivač grad u kojem škola djeluje, odnosno odabrana je samo jedna škola ako ih u tom radu ima više te četiri škole kojima je osnivač Županija. I kod jednih i drugih obrađene su samo matične škole bez područnih. U istraživanju su obuhvaćeni učenici nižih razreda, dakle učenici od I. do IV. razreda.

S obzirom na raznolikost pisanja Godišnjih plana i programa, ali i Školskih kurikuluma od svake su škole uzeti isti podaci koji se objavljuju početkom školske godine i aktivni su samo za tu školsku godinu. Razlog tome je taj što se učenici upišu u određenu izvannastavnu aktivnost, što ne znači da će tu istu aktivnost pohađati cijelu školsku godinu, pa je broj po skupina nerijetko nejednak na početku i na kraju školske godine.

4.4. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

Za potrebe istraživanja, deskriptivnom metodom obrađeni su dostupni podaci Godišnjih planova i programa i Školski kurikulum za školsku godinu 2019./2020. koji se nalaze na web stranicama svake škole. Istraživanje je provedeno u periodu ožujak-travanj-lipanj 2020. godine. Na temelju prikupljenih podataka, istraživalo se uključuju li se učenici u izvannastavne aktivnosti u školi, koja je vrsta izvannastavnih aktivnosti ponuđena svim učenicima, kako bi kvalitetno proveli svoje slobodno vrijeme. Kako se istraživanje provodilo u vrijeme pandemije Covid-19 i škole nisu radile, a nastava se organizirala većim dijelom na daljinu, za pojašnjavanje dostupnih podataka obavljani su razgovori s učiteljima razredne nastave kako bi dobili bolju sliku stanja izvannastavnih aktivnosti u pojedinim školama.

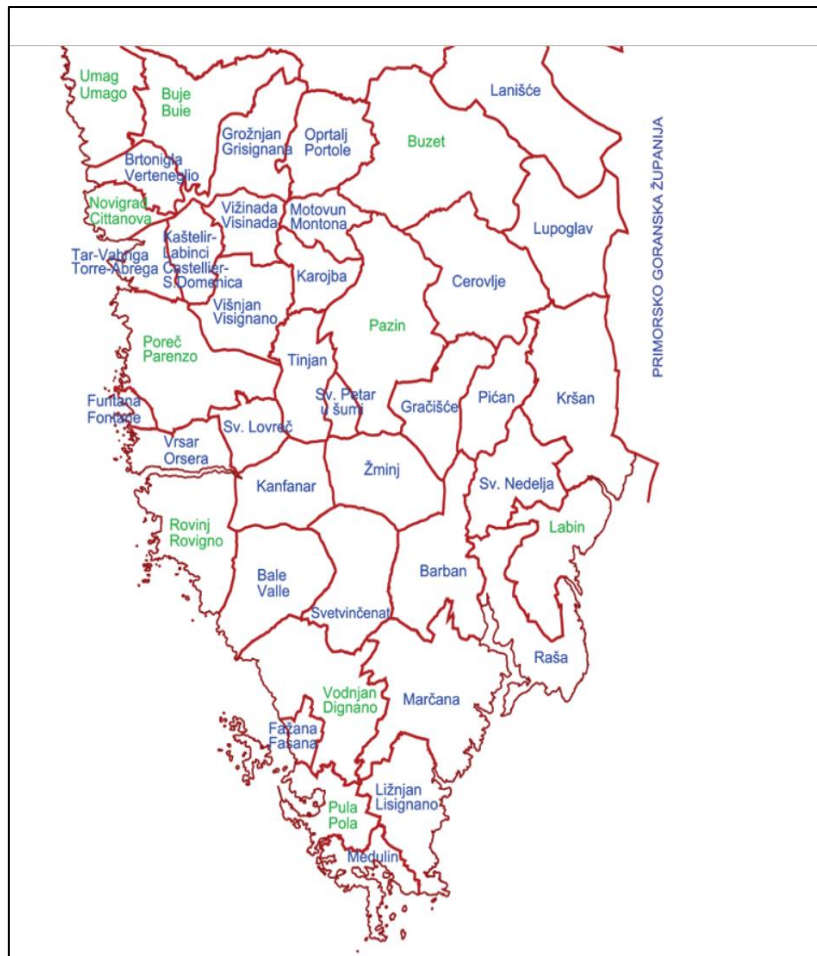
4.5. ANALIZA PROVEDBE IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI U ŠKOLAMA ISTARSKJE ŽUPANIJE

U organizaciji rada izvannastavnih aktivnosti važno je poznavati i služiti se ranije navedenim Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2014), te Nacionalnim okvirnim kurikulumom za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (2010) kako bi bile usmjerene na zadovoljavanje posebnih interesa i potreba svih učenika, te kako bi se provedbom izvannastavnih aktivnosti poštivala njihova prava. Osim zakonske osnove, u provedbi izvannastavnih aktivnosti važna je i opremljenost škole te učitelji koji ih realiziraju.

Analizirali su se dostupni podaci o izvannastavnim aktivnostima i njihova raznovrsnost, koju učitelji provode na području Istarske županije za učenike koji pohađaju razrednu nastavu (od I-IV).

Za potrebe istraživanja, učenici su svrstani prema dvije kategorije škola:

1. kojima je osnivač grad u kojem su škole i smještene i koje su znatno brojnije uz matične i područne škole, s tim da je po gradu odabrana nasumično po jedna škola, tamo gdje ih ima više:
 - Osnovna škola Poreč,
 - Osnovna škola Matije Vlačića Labin,
 - Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin,
 - Osnovna škola Veli Vrh Pula.
2. Isto je tako u svim školama kojima je osnivač Istarska županija analizirana samo matična škola, ne i područne škole na tim područjima. Tu su analizirane manje škole:
 - Osnovna škola Vladimira Nazora Vrsar,
 - Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj,
 - Osnovna škola Milan Šorga Oprtalj,
 - Osnovna škola dr. Mate Demarina Medulin.



Slika 3. Prikaz gradova i općina u Istarskoj županiji

Izvor: <http://www.istra-istria.hr/index.php?id=2560>

Kako godišnji plan i program rada škola nije unificiran već je drugačije napisan za svaku pojedinu školu, osvrnut ćemo se na smještaj škole (teritorijalno), broj upisanih učenika školske 2019./2020. godine te raspored izvannastavnih aktivnosti koje su se provodile u razrednoj nastavi te školske godine. Ponegdje je prikazan i okviran broj učenika, te imena učitelja koje će aktivnost i voditi. Jedino što je predviđeno su „grupe“ prema razrednim odjelima, što je kasnije i grafikonima prikazano kroz zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po razredima. Ponajprije analizirat ćemo četiri poveće škole kojima je osnivač grad u kojem se škole i nalaze.

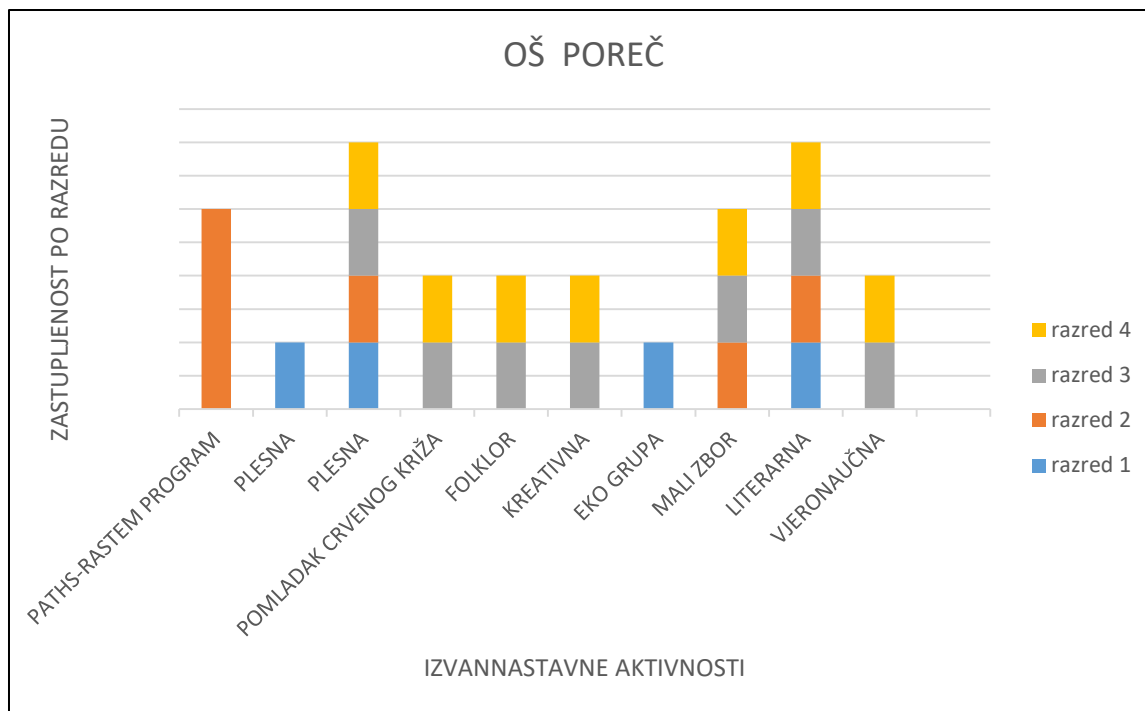
Osnovna škola Poreč

U Osnovnu školu Poreč upisuju se učenici i učenice koji imaju prebivalište na užem području grada Poreča-Parenzo i seoskih naselja južno od ulice Mate Vlašića i lokalne ceste Poreč-Stancija Portun, Antonci-Nova Vas. Nastava se odvija u matičnoj školi u ulici Karla Huguesa br. 7 u Poreču i područnoj školi u Žbandaju. Iako se posljednjih godina u Republici Hrvatskoj bilježi trend smanjivanja broja stanovnika pa time i broj učenika u osnovnim školama, zahvaljujući visokom indeksu razvijenosti u gradu Poreču-Parenzo bilježi se stalan prirast stanovništva, a time i porast broja učenika u osnovnim školama. Osnovne škole Finida i Poreč formirane su na temelju postojećeg broja učenika, ali može se pretpostaviti da će broj učenika i dalje rasti .

U školskoj 2019./ 2020. godini u Osnovnoj školi Poreč upisano je bilo 611 učenik. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 323 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 288 učenika. Aktivnosti koje su bile mogućnost odabira za učenike prikazane su Tablicom 2.

Tablica 2. Izvannastavne aktivnosti u školi Poreč

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ	PLANIRANI BROJ UČENIKA
PATHS-RASTEM PROGRAM	2.a	M. Matasović	23
PATHS-RASTEM PROGRAM	2.b	S. Stifanich	23
PATHS-RASTEM PROGRAM	2.c	L. Beaković	22
PLESNA	1. - 4.	J. Cvijanović Slacki	10
PLESNA	1.	D. Zornada Cvek	10
POMLADAK CRVENOG KRIŽA	3. i 4.	B. Popić	20
FOLKLOR	3. i 4.	M. Selar	14
KREATIVNA	3. i 4.	D. Škarica	15
EKO GRUPA	1.	K. Kovačić	10
MALI ZBOR	2. – 4.	T. Njegovan	40
LITERARNA	1. - 4.	A. Alagić	10
VJERONAUČNA	3. - 4.	M. Brajković	10



Grafikon 1. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Poreč

Bez obzira na velik broj djece u nižim razredima osnovne škole, ne može se ne zamijetiti izuzetno mali broj ponuđenih izvanastavnih aktivnosti u samoj matičnoj školi. Pri daljem zaključivanju ne treba zanemariti niti podatak da grad Poreč-Parenzo svojim učenicima ne samo razredne nastave nego i predmetne nastave pruža široku i izuzetno bogatu lepezu izvanškolskih aktivnosti i to od Umjetničke škole koja pokriva i glazbenu i plesnu školu. Zatim je tu Sportska zajednica koja objedinjuje nekih pedesetak klubova od kojih su najzastupljenije male škole nogometa, rukometa, odbojke, košarke, plivanja, jedrenja, karate, mačevanja, atletike... i tako redom sportova za koje samo se treba opredijeliti. Tu su još dvije posebno plesne udruge koje imaju po desetke skupina raspoređene po dobnom uzrastu kao što je USB i MOT. Stoga je bio za očekivati podatak da je izbor izvanastavnih aktivnosti u školi prilično malen te se uočava i manji broj zainteresiranih učenika.

Osnovna škola Matije Vlačića Labin

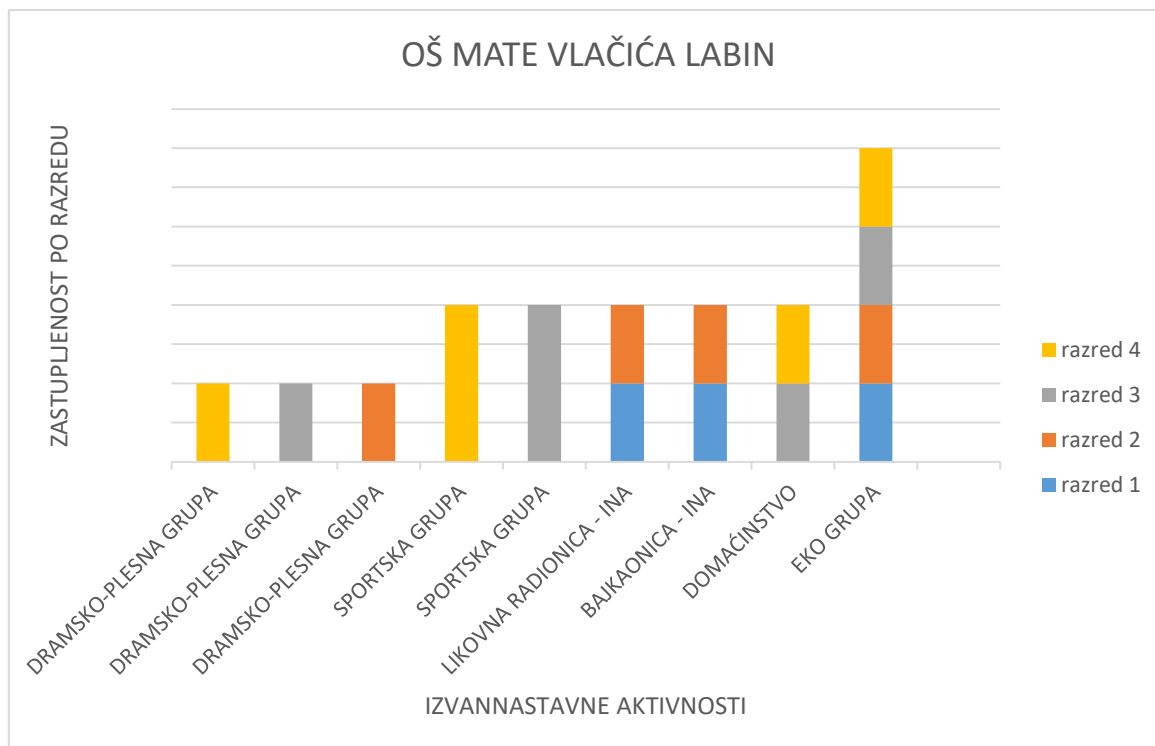
Osnovna škola Matije Vlačića pokriva područje Starog grada, Presike, užeg gradskog centra i naselja Kapelica sve do Koromačna. Naselja su vrlo raspršena, udaljena i do 17 km od škole. U užem gradskom centru živi pretežno populacija starije godišnje dobi, tako da je broj djece s tog područja svake godine sve manji. Najveći je porast broja djece s područja Kapelice. Područna škola u Rapcu pokriva područje Rapca.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Matije Vlačića upisano je bilo 374 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 192 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 182 učenika.

Izvanastavne aktivnosti koje su bile dostupne učenicima u ovoj školi prikazane su Tablicom 3.

Tablica 3. Izvanastavne aktivnosti u školi Labin

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
DRAMSKO-PLESNA GRUPA	2.a	L. Dobrić,
DRAMSKO-PLESNA GRUPA	3.b	M. Verbanac
DRAMSKO-PLESNA GRUPA	4.c	D. Dagostin Mohorović,
SPORTSKA GRUPA	3.a i 3.b.	Nagua Giurici
SPORTSKA GRUPA	4.a i 4.b	Nagua Giurici
LIKOVNA RADIONICA	1. i 2.	N. Golja
BAJKAONICA	1. i 2.	M. Augustinović
DOMAĆINSTVO	3. i 4.	M. Franković
EKO GRUPA	1.-4.	D.Golja, N. Golja



Grafikon 2. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Mate Vlačića Labin

U odnosu na broj djece u razrednoj nastavi nešto je „veći“ izbor u izvannastavnim aktivnostima iako u ovoj školi nije predviđen, odnosno planiran broj djece. Pretpostavka je da je to slijed prijašnjih godina, ali i da je uzet u obzir i interes učenika razredne nastave. Pretpostavka je da i grad Labin u sklopu svoje Sportske zajednice nudi velik izbor izvanškolskih sportskih aktivnostima u raznim klubovima. Na izbor učenicima je i Umjetnička škola kao i razne plesne grupe, koje zasigurno privlače veći broj učenika.

Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin

Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin s područnim školama u Sv. Petru u Šumi, Tinjanu, Trvižu, Kašćergi, Karojbi, Motovunu, Lupoglavu, Cerovlju i Gračišću pokriva područje općina Sv. Petar u Šumi, Tinjan, Karojba, Motovun, Lupoglav, Cerovlje, Gračišće i Grad Pazin Velika raštrkanost i reljefna razvedenost ovoga područja čini sve školske aktivnosti u znatnoj mjeri ovisnima o organizaciji prijevoza. Prijevoz učenika nije sasvim prilagođen učenicima pa stoga škola ne može u potpunosti organizirati svoj rad u skladu s pedagoškim zahtjevima i Zakonom o odgoju i

obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. U školu se autobusom i manjim dijelom, vlakom prevozi 767 (60,4%). S tim u vezi, provođenje izvannastavnih aktivnosti prilagođava se organiziranom prijevozu učenika, što često ne zadovoljava interese i želje samih učenika.

Rad škole organiziran je kroz područne i matičnu školu te time organizacija izvannastavnih aktivnosti zahtijeva veći angažman učitelja i usklađenost sadržaja i aktivnosti. Područja na kojima škola obavlja svoju djelatnost pripadaju sljedećim općinama:

- Matična škola Pazin – Grad Pazin, općine Gračišće i Cerovlje,
- Područna škola Cerovlje – Cerovlje,
- Područna škola Gračišće – Gračišće,
- Područna škola Sv. Petar u Šumi – Sv. Petar u Šumi,
- Područna škola Tinjan – Tinjan,
- Područna škola Trviž
- Područna škola Karojba – Karojba,
- Područna škola Motovun – Motovun,
- Područna škola Lupoglav – Lupoglav i Cerovlje, -
- Glazbeni odjeli – Grad Pazin sa susjednim općinama.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Vladimira Nazora Pazin upisano je bilo 1 266 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 614 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. Razreda bilo 652 učenika. Dakle uz Matičnu školu jedna od škola koja ima najviše Područnih škola u Istarskoj županiji. Prema analizi škola to je jedina škola (misli se na konkretno na Matičnu, ali obuhvaćene su i Područne) koja u svojem Kurikulumu ima posebno objašnjen dio vezan za Izvannastavne aktivnosti i gdje je navedeno su te aktivnosti prijedlozi učitelja.

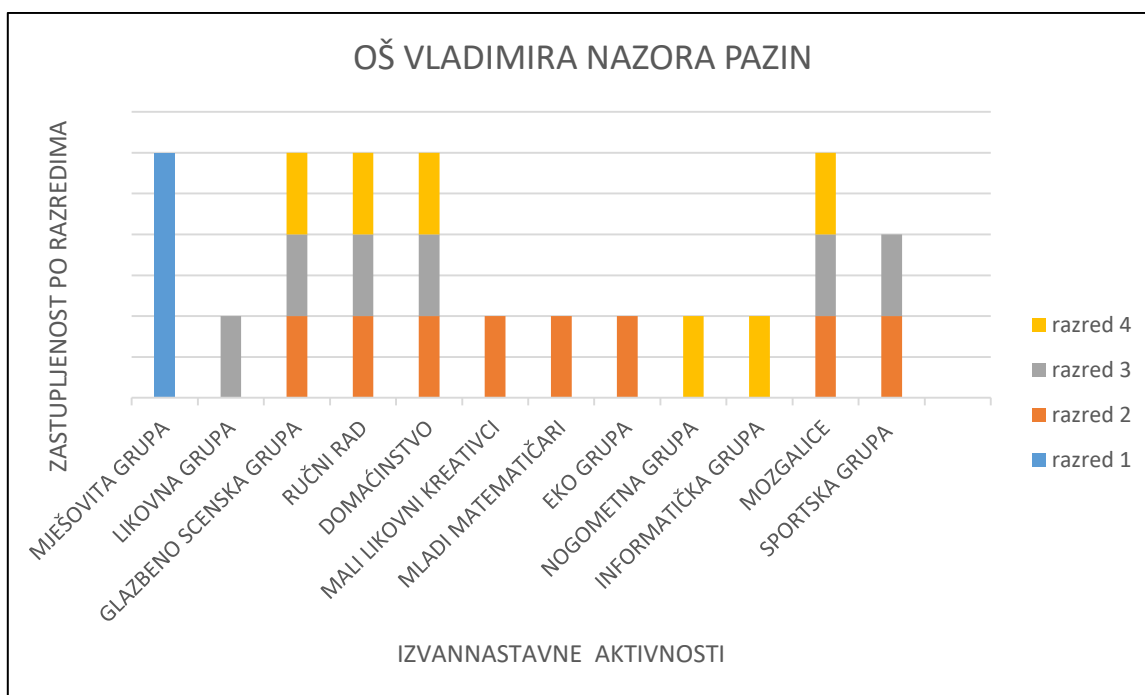
Ovaj oblik aktivnosti organiziran je za sve učenike koji se žele u njih uključiti. U razgovoru s učiteljima dobili smo podatak da su aktivnosti organizirane prema željama učenika i prijedlozima učitelja-voditelja. Učitelji imaju potpunu slobodu kreiranja tema i načina provođenja i organizacije izvannastavnih aktivnosti. Predložene izvannastavne aktivnosti povezane su s određenim nastavnim predmetom ili su interdisciplinarne naravi. Sadržaji i područja ostvarenja izvannastavnih aktivnosti veoma su raznoliki:

- Kulturno – umjetničko područje: literarno, dramsko, novinarsko, likovno i scensko izražavanje, zborni i skupni pjevanje
- Prirodoslovno područje i očuvanje prirode i okoliša: eko grupe, mali prirodnjaci, GLOBE grupa, astronomi
- Društveno područje: povijesna, geografska grupa, građanski odgoj i obrazovanje
- Sportsko – zdravstveno – rekreacijsko područje: nogomet, atletika, košarka, odbojka, rukomet, ritmika
- Tehničko stvaralaštvo: tehnička grupa, robotika, informatika.

Odabir izvannastavnih aktivnosti za učenike razredne nastave prikazane su Tablicom 4.

Tablica 4. Izvannastavne aktivnosti u školi Pazin

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ	PLANIRANI BROJ UČENIKA
MJEŠOVITA GRUPA	1.a	J. Bašić	28
MJEŠOVITA GRUPA	1.b	P. Ančić	26
MJEŠOVITA GRUPA	1.c	I. Baća	27
LIKOVNA GRUPA	3.a	Đ. Pliško	10
GLAZBENO SCENSKA GRUPA	2.-4.	L. Tominić	22
RUČNI RAD	2. i 4.	K. Droždek	13
DOMAĆINSTVO	2. i 4.	E. Brajković	25
MALI LIKOVNI KREATIVCI	2.c	G. Hrvatinić	13
MLADI MATEMATIČARI	2.b	L. Žufić	8
EKO GRUPA	2.a	T. Maligec	22
NOGOMETNA GRUPA	4.	V. Milohanić Berković	30
INFORMATIČKA GRUPA	4.	S. Šupljina Buršić	13
MOZGALICE	2.- 4.	T. Grubiša	8
SPORTSKA GRUPA	2.-3.	S. Mofardin	22



Grafikon 3. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin

Svrha i namjena izvannastavnih aktivnosti je poticanje učenika na samostalno – istraživačko učenje i stvaralaštvo, ali ne treba zanemariti ni angažiranje izvan redovne nastave na zanimljivim, raznolikim i opuštajućim sadržajima, aktivno korištenje slobodnog vremena te sprječavanje društveno neprihvatljivog ponašanja. U matičnoj je školi ravnomjerno zastupljen izbor izvannastavnih aktivnosti, posebno od drugog do četvrtog razreda. Vodilo se računa i o sadržaju i o područjima. Mješovite grupe u prvom razredu razumljive su jer je riječ o učenicima koji tek trebaju odlučiti o svojim interesima, ali i afinitetu pa su mješovite grupe pravi primjer upravo za takav izbor. Može se slobodno reći da je škola primjer izbora izvannastavnih aktivnosti, bez obzira što i grad Pazin ima uz Glazbenu školu i brojne sportske klubove koje učenici mogu u svojim izvanškolskim aktivnostima izabrati i aktivno sudjelovati.

Osnovna škola Veli Vrh Pula

Osnovna škola Veli Vrh Pula obuhvaća područje koje se nalazi na periferiji Pule raspršeno 3 – 7 km, na kojem se uglavnom nalaze naselja Veli Vrh, Štinjan i obližnje mjesto Galižana. Upisno školsko područje obuhvaća prigradsko naselje Veli Vrh i Štinjan. Područna škola Štinjan četverogodišnja je škola te njezini učenici nakon 4. razreda, nastavu pohađaju u MŠ Veli Vrh Pula.

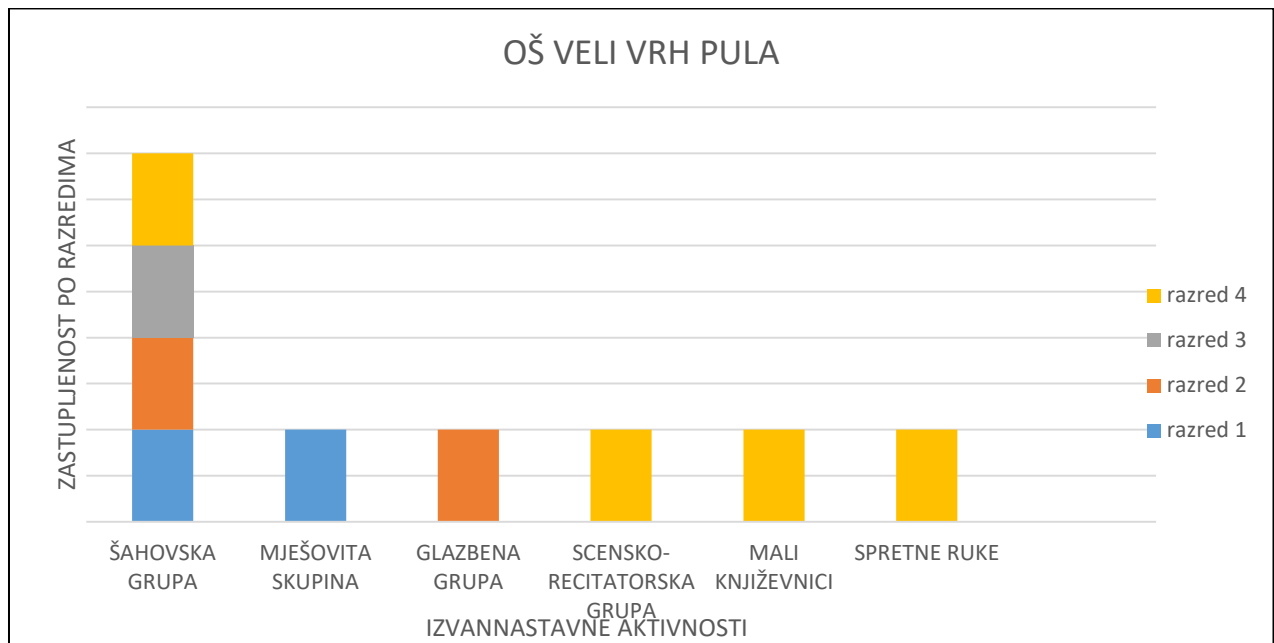
Matična škola Veli Vrh Pula sagrađena je 1982. godine. Kao montažni objekt, u potpunosti je izgorjela 24. veljače 2008. godine. Izgradnja nove škole na Velom Vrh u započela je tijekom srpnja 2009. godine. Nova škola svečano je otvorena 6. rujna 2010. Školski prostor je u skladu s normativima Pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Veli Vrh u Puli upisano je bilo 579 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 278 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 301 učenik.

Mogućnosti odabira izvannastavnih aktivnosti za učenike razredne nastave prikazane su Tablicom 5.

Tablica 5. Izvannastavne aktivnosti u školi Pula

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
ŠAHOVSKA GRUPA	1.- 4.	G. Banovac
MJEŠOVITA SKUPINA	1.c	M. Pavletić
GLAZBENA GRUPA	2. b	S. Mihovilović Otović,
SCENSKO- RECITATORSKA GRUPA	4.a	S. Novoselić,
MALI KNJIŽEVNICI	4.b	E. Škrinjar- Konović
SPRETNE RUKE	4.c	N. Kresović,



Grafikon 4. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Veli Vrh Pula

Prema dostupnim podacima za ovu osnovnu školu, primjećujemo nedovoljan izbor izvannastavnih aktivnosti za niže razrede koje bi zadovoljavale interese učenika, kao i slab interes učenika za ponuđene aktivnosti. Kako Osnovna škola Veli Vrh pripada i jedna je od jedanaest osnovnih škola u Puli pretpostavka je da grad kao Pula ima velik izbor izvanškolskih aktivnosti, kojima su zastupljena sva područja od kulturno – umjetničkih, društvenih te sportsko – zdravstvenih područja , te da je povećani broj djece usmjeren i uključen u izvanškolske organizirane aktivnosti.

Slijedom navedenih rezultata za škole kojima su osnivači gradovi, ista će se analiza provesti uzimajući u obzir iste podatke i kroz četiri osnovne škole kojima je osnivač Istarska županija. Uzet će se u obzir samo ponuda izvannastavnih aktivnosti u matičnim školama.

Osnovna škola Vladimira Nazora Vrsar

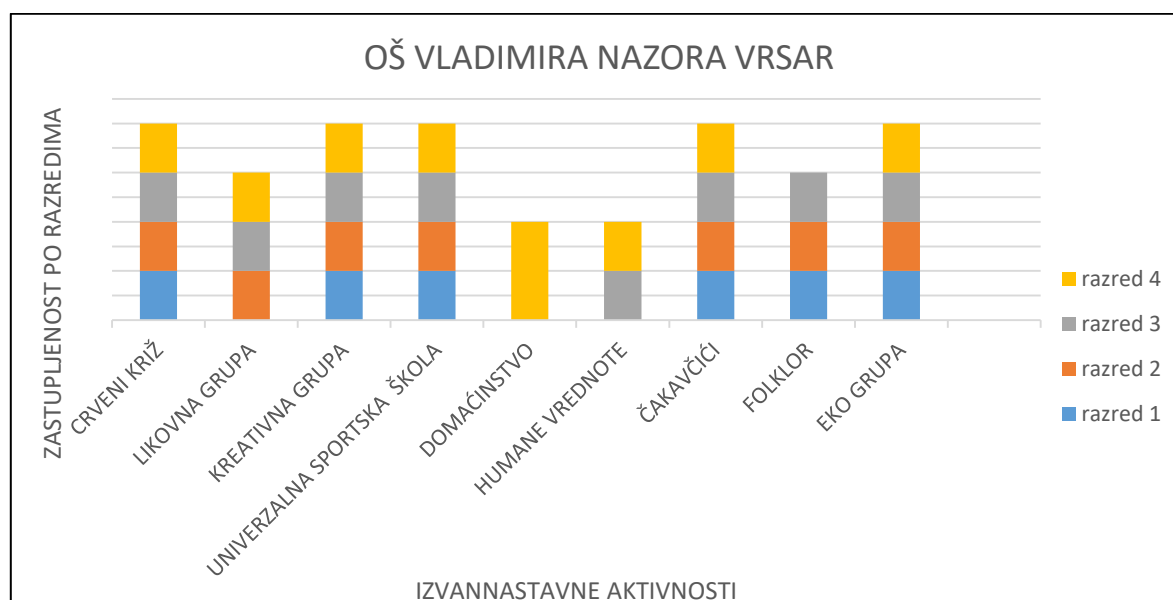
Školsko područje Osnovne škole Vladimira Nazora Vrsar u Vrsaru zauzima prostor od mjesta Funtane na sjeveru, Kloštra na istoku te nenaseljeni prostor uz obale Limskog kanala na jugoistoku. Pripadaju mu naselja Vrsar s obilježjima primorskog gradića te općina Funtana i sela Marasi, Gradina, Kontešići, Kloštar, Begi, Delići, Bralići i Flengi. Područje zauzima općinu Vrsar i općinu Funtana. Sva ova mjesta s Vrsarom su povezana saobraćajnicama i nalaze se na potezu Poreč-Pula, a udaljena su od Vrsara 5-10 km. Međutim, zbog neprimjerene organizacije javnog prometa školski autobus, koji služi za prijevoz djece u školu, jedina je veza sela Marasi, Kontešići, Begi, Delići i Bralići s Vrsarom, a time i Porečom kao gradskim središtem sa svim funkcijama upravnog središta nekadašnje općine.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Vladimira Nazora u Vrsaru upisano je bilo 251 učenik. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 127 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 124 učenika.

Mogućnosti odabira izvannastavnih aktivnosti za učenike razredne nastave prikazane su Tablicom 6.

Tablica 6. Izvannastavne aktivnosti u školi Vrsar

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
CRVENI KRIŽ	1.- 4.	S. Oplanić
LIKOVNA GRUPA	2.- 4.	M. Radoš
KREATIVNA GRUPA	1.- 4.	S. Bertoša Beato
UNIVERZALNA SPORTSKA ŠKOLA	1.- 4.	S. Matukina
DOMAĆINSTVO	4.a i 4.b	D. Jovašević
HUMANE VREDNOTE	3. i 4.	D. Rabar
ČAKAVČIĆI	1.- 4.	E. Morellato Djapjaš
FOLKLOR	1.- 3.	S. Matukina
EKO GRUPA	1.-4.	S.Sabatti



Grafikon 5. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Nazora Vrsar

Iako je riječ o manjoj školi, primjećuje se zastupljenost svih razreda prema ponuđenim grupama aktivnosti, pri čemu se vodilo računa o dobi i interesima učenika. U dostupnom planu provođenja izvannastavnih aktivnosti nije predviđen broj učenika, pretpostavka je da će se učenici javiti prema sposobnosti, afinitetu i zainteresiranosti za određeni sadržaj.

Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj

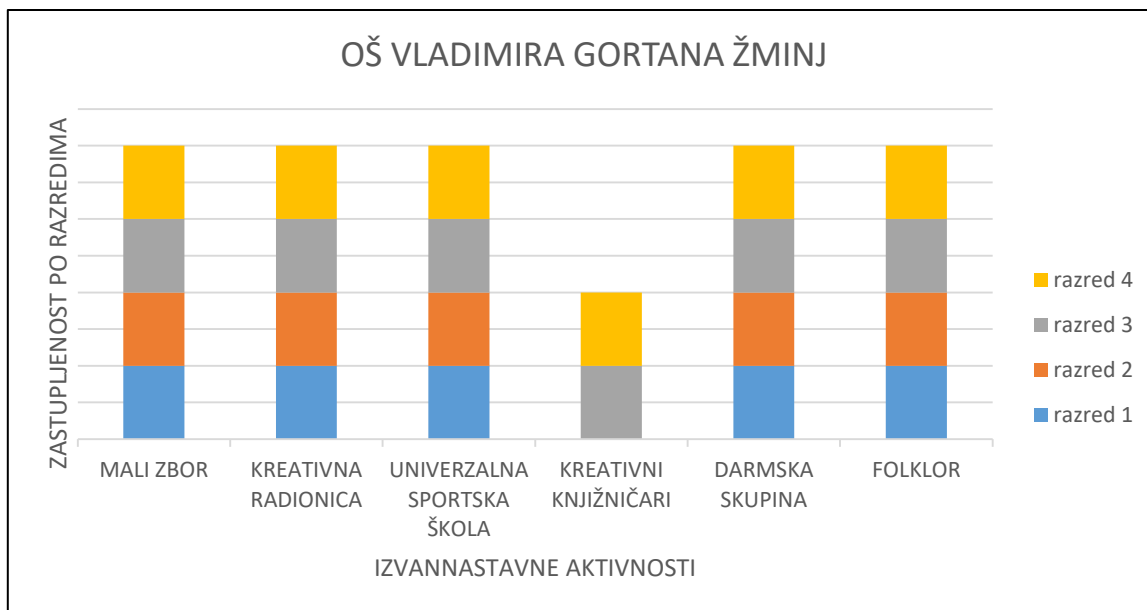
Osnovnu školu Vladimira Gortana Žminj čini Matična škola u Žminju i dvije Područne škole, i to: Područna škola u Ceru (udaljena od mjesta Žminj 6 km) i Područna škola u Sutivancu (udaljena od Matične škole – mjesta Žminj 12 km). Osnovna škola obuhvaća učenike s područja općine Žminj, te manji broj učenika susjednih općina Barbana i Gračišća.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Vladimira Gortana u Žminju upisano je bilo 352 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 177 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 175 učenika.

Mogućnosti odabira izvannastavnih aktivnosti za učenike razredne nastave prikazane su Tablicom 7.

Tablica 7. Izvannastavne aktivnosti u školi Žminj

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
MALI ZBOR	1.- 4.	Anđela Damijanić
KREATIVNA RADIONICA	1.- 4.	
UNIVERZALNA SPORTSKA ŠKOLA	1.- 4.	S. Ivanišević
KREATIVNI KNJIŽNIČARI	3. i 4.	Gordana Peteh
DARMSKA SKUPINA	1.- 4.	M. Milutinović Zohil
FOLKLOR	1.- 3.	B. Rojnić



Grafikon 6. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj

Iako je možda najmanji izbor izvannastavnih aktivnosti, mora se primijetiti da je aktivnost ponuđena svim učincima razredne nastave, od I do IV. osim Kreativnih knjižničara gdje je pretpostavka da za tu slobodnu aktivnost ipak treba poznavanje Hrvatskog jezika i književnosti te je namijenjena za više razrede.

Osnovna škola Milan Šorga Oprtalj

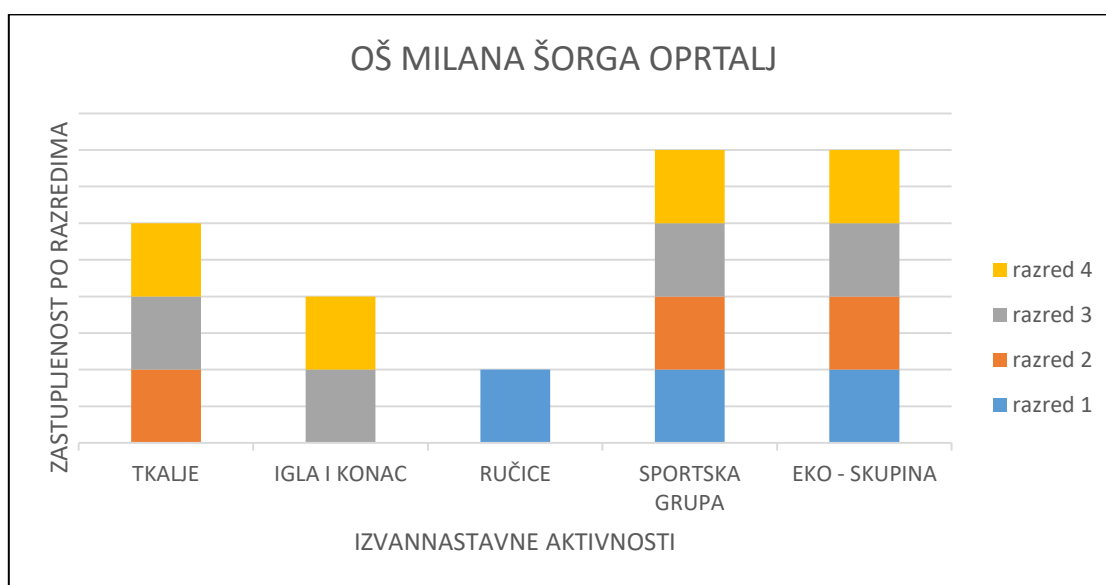
Škola M. Šorga djeluje kao matična seoska škola s otežanim uvjetima rada i obuhvaća učenike sa područja Općine Grožnjan i Općine Oprtalj na području od posebne državne skrbi. Posebnost je brdsko – planinsko područje sa raštrkanim i teško pristupačnim zaseocima te vrlo rijetkom naseljenošću. Većinom su učenici putnici koji dugo putuju školskim kombijem ili autobusom. Uz slabiju gospodarsku razvijenost i gore navedene geografske i demografske posebnosti, na ovom području postoje i jezične specifičnosti obzirom da većina stanovništva koristi isto-mletačku verziju talijanskog dijalekta, kao i primjese slovenskog jezika obzirom na neposrednu blizinu granice i povijesne utjecaje. Sve ove podatke škola treba uzeti u razmatranje prilikom planiranja izvannastavnih aktivnosti za svoje učenike.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi Milan Šorga Oprtalj upisano je bilo 54 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 25 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 29 učenika. Riječ je zasigurno o najmanjoj Osnovnoj školi koja nije područna škola ali zbog specifičnog statusa ostala je kao matična škola.

Mogućnosti odabira izvannastavnih aktivnosti za učenike razredne nastave prikazane su Tablicom 8.

Tablica 8. Izvannastavne aktivnosti u školi Oprtalj

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
TKALJE	2.- 4.	S. Bauer
IGLA I KONAC	3.-4.	D. Kotiga
RUČICE	1.	I. Kmet
SPORTSKA GRUPA	1.- 4.	S. Runko
EKO - SKUPINA	1.- 4.	F. Cigui



Grafikon 7. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Milana Šorga Oprtalj

Riječ je o maloj školi, ali je izbor izvannastavnih aktivnosti isto tako prilično sužen. Za učenike se ne može reći da mogu birati prema afinitetu, sposobnostima i željama.

Kako je i sama škola smještena na specifičnom području, ovdje je zasigurno zadovoljena forma prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama gdje u učiteljevo zaduženje mora biti evidentiran sat izvannastavnih aktivnosti kako bi bila satnica ispunjena. I pokazuje se upravo i činjenica da su učitelji prema svojem afinitetu ponudili izvannastavnu aktivnost, jer su navedene tri grupe veoma sličnih aktivnosti.

Osnovna škola dr. Mate Demarina Medulin

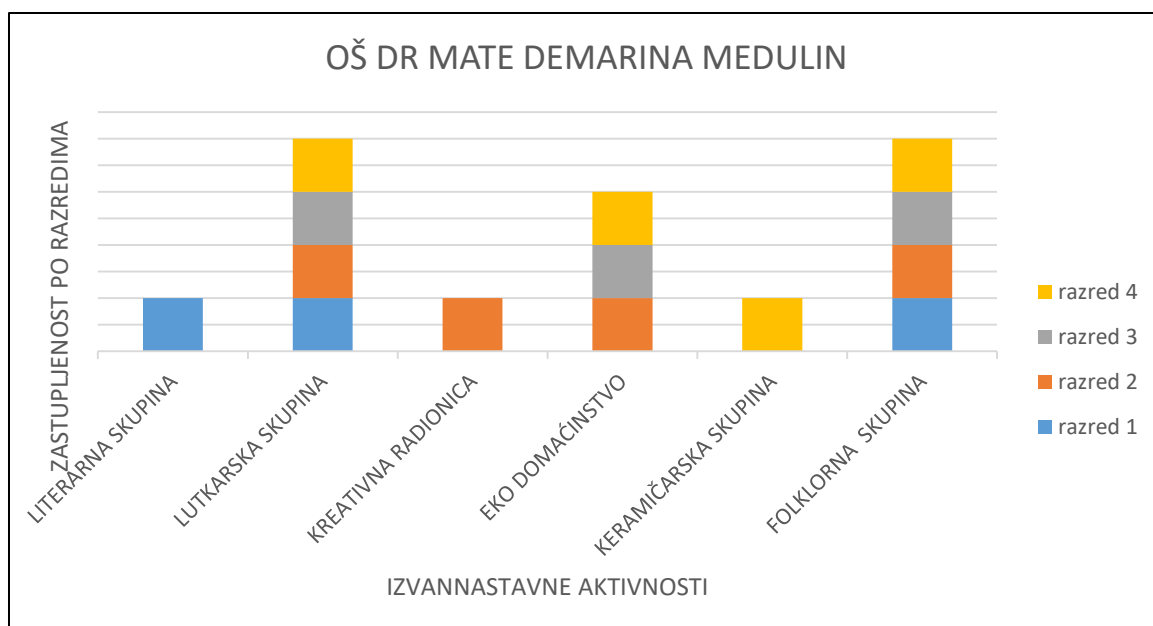
Osnovna škola dr. Mate Demarina sa svojom matičnom školom i PO Banjole u općini Medulin te područnim odjelima Ližnjan i Šišan u općini Ližnjan obuhvaća široko područje s naseljima raspršenim u krugu od 11 km. Prijevoz učenika organiziran je javnim prijevozom. Linijski prijevoz usklađen je s organizacijom rada Škole.

U školskoj 2019./2020. godini u Osnovnoj školi dr. Mate Demarina u Medulinu upisano je bilo 530 učenika. Od toga je u razrednoj nastavi bilo 276 učenika, dok je u predmetnoj nastavi dakle od V. do VIII. razreda bilo 254 učenika.

Tablicom 9. prikazane su dostupne izvannastavne aktivnosti za razrednu nastavu.

Tablica 9. Prikaz izvannastavnih aktivnosti u školi Medulin

NAZIV GRUPE	RAZRED	VODITELJ
LITERARNA SKUPINA	1.a	M. Brgles
LUTKARSKA SKUPINA	1.- 4.	M. Papac
KREATIVNA RADIONICA	2.	V. Privrat
EKO DOMAĆINSTVO	2.- 4.	D. Dorić, Lj.Stanić, D.Modrušan
KERAMIČARSKA SKUPINA	4.	B. Antičić-lović
FOLKLORNA SKUPINA	1.- 4.	J. Zović



Grafikon 8. Zastupljenost po razredima – Osnovna škola Dr. Mate Demarina Medulin

Iako je broj učenika koji pohađaju Osnovnu školu u Medulinu velik, nije zamijećen veći broj izvanastavnih aktivnosti koje se dostupne učenicima da aktivno provedu svoje slobodno vrijeme. Uočavamo primjerenu zastupljenost po pojedinim područjima aktivnosti.

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U teorijskom dijelu rada opisana su bitna obilježja izvannastavnih aktivnosti učenika. Slobodan izbor učenika u skladu je s interesima i postojećim okolnostima koja čini odabir izvannastavnih aktivnosti. Većina aktivnosti definirana je i predložena učenicima prema sklonostima voditelja određene aktivnosti, odnosno učitelja u školi. Značajno je za istaknuti čimbenik slobode i ne obvezatnosti koji kod djece izaziva aktivno provođenje slobodnog vremena.

5.1. AKTIVNOSTI KOJE SE PROVODE U ŠKOLAMA

Prema provedenom istraživanju u svim školama koje smo analizirali, bilo da se radi o većim školama kojima je osnivač grad, tako i u školama gdje je osnivač županija mogu se pronaći sljedeće izvannastavne aktivnosti njihovih učenika:

1. Paths-rastem program
2. Plesna
3. Pomladak crvenog križa
4. Folklor (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
5. Kreativna
6. Eko grupa (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
7. Mali zbor (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
8. Literarna
9. Vjeronaučna
10. Dramsko-plesna grupa
11. Sportska grupa (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
12. Likovna radionica
13. Bajkaonica
14. Domaćinstvo (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
15. Mješovita grupa (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
16. Likovna grupa (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
17. Glazbeno scenska grupa
18. Ručni rad

19. Mali likovni kreativci
20. Mladi matematičari
21. Nogometna grupa
22. Informatička grupa
23. Mozgalice
24. Šahovska grupa
25. Glazbena grupa
26. Scensko- recitatorska grupa
27. Mali književnici
28. Spretno ruke
29. Crveni križ
30. Kreativna grupa
31. Univerzalna sportska škola (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
32. Humane vrednote
33. Čakavčići
34. Kreativna radionica (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
35. Kreativni knjižničari
36. Darmska skupina
37. Tkalje
38. Iгла i konac
39. Ručice
40. Eko – skupina
41. Literarna skupina
42. Lutkarska skupina
43. Eko domaćinstvo
44. Keramičarska skupina
45. Folklorna skupina

S obzirom da u pojedinim školama iste aktivnosti nose različite nazive, analizom osam osnovnih škola učenicima razredne nastave ponuđeno je 45 različitih izvannastavnih aktivnosti. Poštujući nazive kako su ih i same škole navele, a bez obzira na ponavljanja izvannastavnih aktivnosti, u svih osam škola koje smo istraživali, učenici mogu izabrati između 58 izvannastavnih aktivnosti.

Aktivnosti koje se ponavljaju u školama prema istom nazivu su sljedeće:

1. Folklor (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
2. Eko grupa (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
3. Sportska grupa (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
4. Domaćinstvo (ponavlja se isti naziv u 3 škole)
5. Mješovita grupa (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
6. Likovna grupa (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
7. Mali zbor (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
8. Univerzalna sportska škola (ponavlja se isti naziv u 2 škole)
9. Kreativna radionica (ponavlja se isti naziv u 2 škole)

Ako se izvannastavne aktivnosti analiziraju prema područjima koja su najzastupljenija u navedenim izvannastavnim aktivnostima, onda su to redom:

- Kulturno – umjetničko područje;
- Sportsko – zdravstveno – rekreacijsko područje;
- Prirodoslovno područje i očuvanje prirode i okoliša;
- Društveno područje;
- Tehničko stvaralaštvo.

5.2. ANALIZA BROJA UČENIKA U ODNOSU NA PONUĐENU AKTIVNOST

Kako je i prije navedeno, izvannastavna aktivnost nije obvezna aktivnost u osnovnoj školi. Redovito je to aktivnost koja se ponudi učenicima na samom početku tekuće školske godine kako bi aktivno koristili svoje slobodno vrijeme, ali i uvidjeli svoj afinitet prema određenom području, razvili svoja znanja i vještine. Posebno se to odnosi na učenike razredne nastave od I. do IV. razreda. Kako nije obvezna, aktivnost se ne mora nastaviti sljedeću školsku godinu, može se promijeniti ali i odustati. U razrednoj nastavi, najinteresantnija je izvannastavna aktivnost učenicima I. i II. razreda. Što su stariji to zanimanje opada ili se pak učenici okreću izvanškolskim aktivnostima kojih je znatno više i raznovrsnije su u odnosu na izvannastavne aktivnosti.

Kako je teško znati točan broj učenika koji idu na izvannastavne aktivnosti može se samo analizirati broj učenika razredne nastave u odnosu na broj aktivnosti koje im se tekuće školske godine nude kao aktivnost, kao što je prikazano Tablicama 10. i 11.

Tablica 10. Broj učenika i aktivnosti u osnovnim školama čiji je osnivač grad, šk. god. 2019./ 2020.

OSNOVNA ŠKOLA (osnivač grad)	BROJ UČENIKA RN	BROJ PONUĐENIH IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI
Oš Poreč	323	9
Oš Matije Vlačića Labin	192	6
Oš Vladimira Nazora Pazin	614	12
Oš Veli Vrh Pula	278	6

Tablica 11. Broj učenika i aktivnosti u osnovnim školama čiji je osnivač županija, šk. god. 2019./ 2020.

OSNOVNA ŠKOLA (osnivač županija)	BROJ UČENIKA RN	BROJ PONUĐENIH IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI
Oš Vladimira Nazora Vrsar	127	9
Oš Vladimira gortana Žminj	177	6
Oš Milana Šorga Opatlj	25	5
Oš dr. Mate Demarin Medulin	276	6

Svaka škola ima autonomiju u organizaciji izvannastavnih aktivnosti, obično te aktivnosti vode učitelji razredne nastave kojima je to i sat u njihovom godišnjem zaduženju i normiranju sati. Tako da bez obzira na prije navedene podatke gdje je bilo vidljivo da se u osam škola mogu pronaći 58 slobodnih aktivnosti, zbog nedostatka podataka nije vidljiv broj učenika koji te aktivnosti pohađaju. Tijekom tekuće školske godine, broj učenika koji sudjeluju se često mijenja, odnosno broj učenika upisanih na početku školske godine nije jednak broju učenika na kraju školske godine.

5.3. RASPRAVA HIPOTEZA RADA I ZAKLJUČCI

Osnovna pretpostavka prema kojoj je i provedeno istraživanje glasi:

H0: Učenici sudjeluju u izvannastavnim aktivnostima ali im je izbor nedovoljan i jednoličan, jer su one predložene isključivo prema sklonostima pojedinih učitelja koji su i ujedno voditelji tih aktivnosti.

Ova hipoteza nije potvrđena. Analizom osam škola u Istarskoj županiji utvrđeno postojanje velikog broja izvannastavnih aktivnosti koji su ponuđeni učenicima da aktivno provode svoje slobodno vrijeme. Razvrstali smo ih u 58 skupina ili grupa. Što ukazuje na činjenicu da učenici imaju izbor kako prema svojim interesima ili talentu provoditi slobodnu aktivnost. Iako se taj broj aktivnosti iz školske godine u godinu može i promijeniti, ovisno o broju odjeljenja u razrednoj nastavi. Naime svaki učitelj razredne nastave je ujedno i voditelj određene skupine ili grupe. Možemo reći da se izvannastavne aktivnosti formiraju upravo prema sklonostima tih istih učitelja koje ih vode, a utvrđuju se školskim kurikulumom.

H1: Učenicima je ponuđen dovoljan broj izvannastavnih aktivnosti, koje su raspoređene prema različitim područjima i tako aktivno provode svoje slobodno vrijeme u školi.

Ova je hipoteza potvrđena iz razloga što je iz analize vidljivo da u osam škola postoji mogućnost za odabir 58 skupina ili grupa izvannastavnih aktivnosti. Sve su aktivnosti raspoređene prema područjima i prilagođene su dobi učenika od I. do IV. razreda. Utvrdili smo da su učitelji izvannastavne aktivnosti organizirali prema 6 područja, koja možemo razvrstati u: kulturno - umjetničko, sportsko - zdravstveno - rekreacijsko, prirodoslovno i očuvanje prirode i okoliša, društveno područje te tehničko stvaralaštvo. U svakom od navedenih područja učenicima su dali mogućnost aktivnost prema svojim sklonostima. Kako je odabir slobodan i svaki učenik odabire ono što misli da njemu najbolje odgovara, zasigurno je ostvaren i zadovoljavajući odnos kako s vršnjacima tako i sa voditeljem, jer aktivno provoditi slobodno vrijeme za koje si zainteresiran može postići samo zadovoljavajući učinak.

H2: Učenici iz manjih mjesta imaju manji broj izbora izvannastavnih aktivnosti koje provodi škola, za razliku od učenika u gradskim sredinama koja imaju s obzirom na broj učenika, velik izbor izvannastavnih aktivnosti.

Ova je hipoteza isto tako potvrđena, jer su prema podacima o broju izvannastavnih aktivnosti koje učenici mogu odabrati samim time što su škole veće i veći je izbor. Ovdje treba naglasiti da programi izvannastavnih aktivnosti nisu strogo strukturirani pa omogućavaju učenicima da unose nove teme i sadržaje, što u ovom slučaju manjih škola može značiti da ponuđene izvannastavne aktivnosti predstavljaju interese i želje učenika tih škola. Uz pretpostavku uspješne provedbe izvannastavnih aktivnosti u školi je osiguranje materijalnih i prostornih uvjeta, što često u manjim školama nije isto u odnosu na veće gradske škole.

6. ZAKLJUČAK

U današnje vrijeme, uz sve zadaće suvremene škole, nužno je osigurati učenicima mogućnost izbora i angažiranja u izvannastavnim aktivnostima. Na njima samima je hoće li se oni sami opredijeliti i svoje slobodno vrijeme aktivno provoditi u svojoj školi ili će sličnu aktivnost potražiti izvan škole u obliku izvanškolske aktivnosti. Ključnu ulogu u tom odabiru ima ponuda izvannastavnih aktivnosti u samoj školi koja svakako treba biti bliska dobnoj skupini djece od I. do IV. razreda jer se ti učenici dobrovoljno i sa dozom znatiželje uključuju u određenu aktivnost kojom se razvijaju njihova znanja i vještine.

Ukoliko izvannastavne aktivnosti u školi ne zadovoljavaju interese učenika koje su im aktualne i interesantne, učenici se neće odlučiti provoditi slobodno vrijeme u takvim aktivnostima. Posebno se to prisutno u predmetnoj nastavi, odnosno kod učenika od V. do VIII. razreda koji su aktivniji u izvanškolskim aktivnostima. Kod učenika razredne nastave to je još uvijek prilično aktivno, jer su i uzrok uključivanja u određenu izvannastavnu aktivnost i sami učitelj koji su im bliski u razredu i na koje su navikli. Tu je razlog zatim društvo i prijatelji iz razreda ali i zainteresiranost za određeno područje.

Za uspješno provođenje bilo koje izvannastavne aktivnosti koju škola provodi uz samog učitelja/ voditelja važna je materijalna, prostorna (učionica, školska dvorana), vremenska (određeni sat u rasporedu) potpora od same škole odnosno ravnatelja ali i postojanje stručne kompetencije učitelja. U svim školama koje su obuhvaćene analizom, ali i većini škola na području Istarske županije sama organizacija i provedba izvannastavnih aktivnosti je više nego zadovoljavajuća što je vidljivo i prema broju izvannastavnih aktivnosti koje se nude učenicima. Bitno je svakako naglasiti koliko je takvo sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima važno i korisno i ne samo učenicima razredne već i predmetne nastave. Upravo tim sudjelovanjem oni aktivno, korisno i sadržajno koriste svoje slobodno vrijeme i tako uspostavljaju kvalitetan odnos između sebe. Upoznajući sebe, svoje prijatelje, učitelje/voditelje osnažuju svoju pozvanost sa samom školom, te veći je osjećaj pripadnosti i jača je odgojna funkcija škole.

Stoga, sama svrha provođenja izvannastavnih aktivnosti u redovnoj školi nalazi se u činjenici da djeca zajedno sa svojim vršnjacima „otkriju i njeguju svoje talente, razviju karakter i kompetencije“ (Duncan, 1996 prema Svalina, Bistrović i Peko, 2016,74).

Suvremena nastava, radi svoje odgojno-obrazovne uloge, nadopunjava se izvannastavnim aktivnostima. Uloga škole je da svim učenicima osigura razvoj, usvajanje znanja, vještina i stavova ali i vrijednosti zajedništva i vršnjačke suradnje, što je važno za cjelovit razvoj svakog pojedinca. Višestruka korist za učenike je i socijalizacija kroz izvannastavne aktivnosti i razvoj ličnosti prema njihovim mogućnostima i interesima.

7. LITERATURA:

KNJIGE I ČLANCI

1. Cindrić, M. (1992). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika osnovne škole. *Život i škola*, 41(1),49-68.
2. Dumazedier, J. (1974). *Sociology of Leisure*. New York:Elsevier.
3. Ilišin, V. i sur., (2001). *Djeca i mediji: uloga medija u svakodnevnom životu djece*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
4. Ivančić, I. i Sabo, J. (2012). Izvannastavne aktivnosti i njihov utjecaj na učenikovo slobodno vrijeme. *Ekvilibrij, časopis studenata pedagogije*, 1. dostupno na <http://www.pedagogija.hr/ekvilibrij/izvannastavne-aktivnosti-i-njihov-utjecaj-na-ucenikovo-slobodno-vrijeme.html> (25.08.2020.)
5. Kuhar, M. (2007). Prosti čas mladih v 21. stoletju. *Socijalna pedagogika*, 11, (4),453. – 471.
6. Koraj, Z. (1999). Epifenomenologija odgoja i obrazovanja. U: Mijatović, A. (ur.) *Osnove suvremene pedagogije* (511-535). Zagreb: HPKZ.
7. Martinčević, J. (2010). Provođenje slobodnog vremena i uključenost učenika u izvannastavne aktivnosti unutar škole. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 56(24),19-34.
8. Pavlič, T. (2001). Analiza vrednot, odnosa do staršev ins plošna struktura prostega časa mladih v Kopru. *Annales: Series historia et sociologia*, 11(2), 485.–500.
9. Potkonjak, N. i Šimleša,P. (1989). *Pedagoška enciklopedija I-II*. Zagreb: Školska knjiga.
10. Pejić-Papak,P. Vidulin,S. (2016). *Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi*. Zagreb: Školska knjiga.
11. Rosić, V. (2005). *Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti*, Rijeka: Biblioteka Educo.
12. Svalina,V., Bistrović, K. i Peko, A. (2016). Izvannastavne glazbene aktivnosti u prva četiri razreda osnovne općeobrazovne škole. *Napredak*, 157 (1 - 2) 71 – 89.

13. Valjan Vukić, V. (2016). *Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika – višestruke perspektive*. Školski vjesnik, 65(1),33-58.

INTERNET IZVORI

1. Narodne Novine, Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2129.html (25.08.2020.)
2. Nastavni plan i program za osnovnu školu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, dostupno na: https://www.azoo.hr/images/AZOO/Ravnatelj/RM/Nastavni_plan_i_program_za_osnovnu_skolu_-_MZOS_2006_.pdf (25.08.2020.)
3. Web stranica Osnovna škola Dr. Mate Demarina Medulin, dostupno na: <http://os-mdemarina-medulin.skole.hr/> (25.08.2020.)
4. Web stranica Osnovna škola Milana Šorga Oprtalj, dostupno na: <http://os-msorga-oprtalj.skole.hr/> (25.08.2020.)
5. Web stranica OŠ M. Vlačića Labin, dostupno na: <http://os-mvlacica-labin.skole.hr/> (25.08. 020.)
6. Web stranica OŠ Poreč, Poreč-Parenzo, dostupno na: [Godisnji plan i program OS Porec 2019.-2020 .docx](#) (25.08.2020.)
7. Web stranica OŠ V. Gortana Žminj, dostupno na: <http://os-vgortan-zminj.skole.hr/> (25.08.2020.)
8. Web stranica OŠ V. Nazora Pazin, dostupno na: <http://os-vnazora-pazin.skole.hr/> (25.08.2020.)
9. Web stranica OŠ V. Nazora Vrsar, dostupno na: <http://os-vnazora-vrsar.skole.hr/> (25.08.2020.)
10. Web stranica OŠ Veli Vrh Pula, dostupno na: <http://os-veli-vrh-pu.skole.hr/> (25.08.2020.)
11. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli> (25.08.2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Kultura provođenja slobodnog vremena	3
Slika 2. Pedagoški ishodi izvannastavnih aktivnosti.....	11
Slika 3. Prikaz gradova i općina u Istarskoj županiji.....	15

POPIS TABLICA

Tablica 11. Načela rada u izvannastavnim aktivnostima.....	9
Tablica 12. Izvannastavne aktivnosti u školi Poreč.....	16
Tablica 13. Izvannastavne aktivnosti u školi Labin	18
Tablica 14. Izvannastavne aktivnosti u školi Pazin	21
Tablica 15. Izvannastavne aktivnosti u školi Pula	23
Tablica 16. Izvannastavne aktivnosti u školi Vrsar.....	26
Tablica 17. Izvannastavne aktivnosti u školi Žminj	27
Tablica 18. Izvannastavne aktivnosti u školi Oprtalj.....	29
Tablica 19. Prikaz izvannastavnih aktivnosti u školi Medulin	30
Tablica 20. Broj učenika i aktivnosti u osnovnim školama čiji je osnivač grad, šk. god. 2019./ 2020.....	35
Tablica 11. Broj učenika i aktivnosti u osnovnim školama čiji je osnivač županija, šk. god. 2019./ 2020.	35

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 9. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Poreč	17
Grafikon 10. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Mate Vlačića Labin.....	19
Grafikon 11. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Nazora Pazin	22
Grafikon 12. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Veli Vrh Pula ..	24
Grafikon 13. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Nazora Vrsar	26
Grafikon 14. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj.....	28
Grafikon 15. Prikaz zastupljenosti po razredima – Osnovna škola Milana Šorga Oprtalj	29
Grafikon 16. Zastupljenost po razredima – Osnovna škola Dr. Mate Demarina Medulin	32